EUROPOS CENTRINIS BANKAS

BANKŲ PRIEŽIŪRA

Bendro priežiūros mechanizmo SREP metodika 2016 m. leidimas

vienodos sąlygos – aukšti priežiūros standartai – patikimas rizikos vertinimas

SREP – kas nuveikta svarbiausio

➢ Vienodos sąlygos

Priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (angl. *Supervisory Review and Evaluation Process*, SREP) **antrą kartą** atliekamas taikant:

- **bendrą metodiką**,
- **bendrą sprendimų priėmimo procesą**, leidusį plačiu mastu tarpusavyje palyginti panašias įstaigas ir atlikti horizontalią analizę.

➢ Aukšti priežiūros standartai

- Vadovaujamasi **EBI gairėmis dėl SREP** ir atsižvelgiama į geriausią praktiką BPM šalyse bei tarptautinių subjektų rekomendacijas
- **Proporcingumas, lankstumas ir nuolatinis gerinimas**
- Priežiūros sprendimai – **ne tik papildomi kapitalo reikalavimai, bet ir papildomos priemonės** nustatomi atsižvelgiant į konkrečius bankų trūkumus

➢ Patikimas rizikos vertinimas

- **Derinama kiekybinis ir kokybinis vertinimai**
- **Įstaigos gyvybingumas vertinamas kompleksiškai** atsižvelgiant į įstaigos specifiką
- **Vertinama iš ateities perspektyvos**, pvz., 2016 m. atlikti testavimai nepalankiausiomis sąlygomis

Turinys

1 SREP – 2016 m. rezultatai

2 SREP – Teisinis pagrindas

3 SREP – Apžvalga

4 SREP – Metodika

5 SREP – Padėtis šiuo metu

2016 m. BPM atliko antrą SREP ciklą, apėmusį 123 svarbias įstaigas devyniolikoje šalių.

- Atlikus SREP paaiškėjo, kad **rizikos pasiskirstymas sistemoje iš esmės nesikeičia**, stebimi tik nedideli individualūs pokyčiai.

SREP rezultatas (2015/2016)

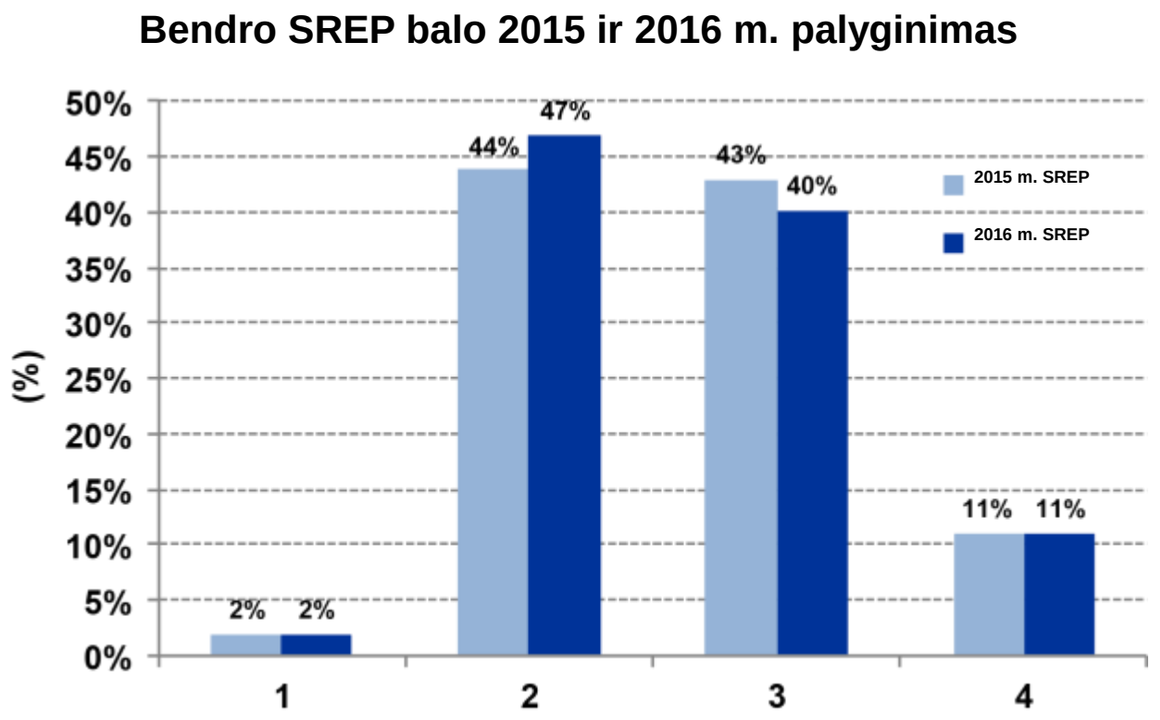

Remiantis bankų, dėl kurių priimtas galutinis 2016 m. SREP sprendimas, duomenimis 2016 m. lapkričio 30 d.

Palyginus 2015 ir 2016 m. SREP rezultatus, matyti, kad 1 lygio nuosavo kapitalo (CET 1) poreikis iš esmės nepakito

- SREP CET 1[1] poreikis 2017 m., palyginti su praeitais metais, iš esmės nepasikeitė.
- Kai kuriais atskirais atvejais CET 1 poreikis pasikeitė dėl pasikeitusio rizikos profilio (padidėjusios arba sumažėjusios rizikos).
- Pradėjus taikyti naujai įdiegtas su MDA kartele nesiejamas 2 ramsčio kapitalo (P2G) rekomendacijas vietoje 2015 m. taikytų 2 ramsčio kapitalo reikalavimų, MDA kartelė nusileido nuo vidutiniškai 10,2 iki 8,3 %. 2 ramsčio kapitalo rekomendacijose įvertinama ir priežiūrinė rizika, kurią rodo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai. Be to, 2016 m. neįtraukta 2-ajame ramstyje numatyta kapitalo apsaugos rezervo dalis, kuriai netaikomos pereinamojo laikotarpio nuostatos.

Pastabos:
Paprastasis vidurkis apskaičiuojamas atsižvelgiant į galutinius 2016 m. SREP sprendimus, priimtus 2016 m. lapkričio 30 d.
CET 1 poreikis apskaičiuojamas neatsižvelgiant į potencialų poreikį padengti P1 AT1 ir T2 kapitalo trūkumą.

[1] Išskyrus sisteminius rezervus (G-SII, O-SII ir sisteminės rizikos rezervą)

CET 1 poreikis (išskyrus sisteminius rezervus)

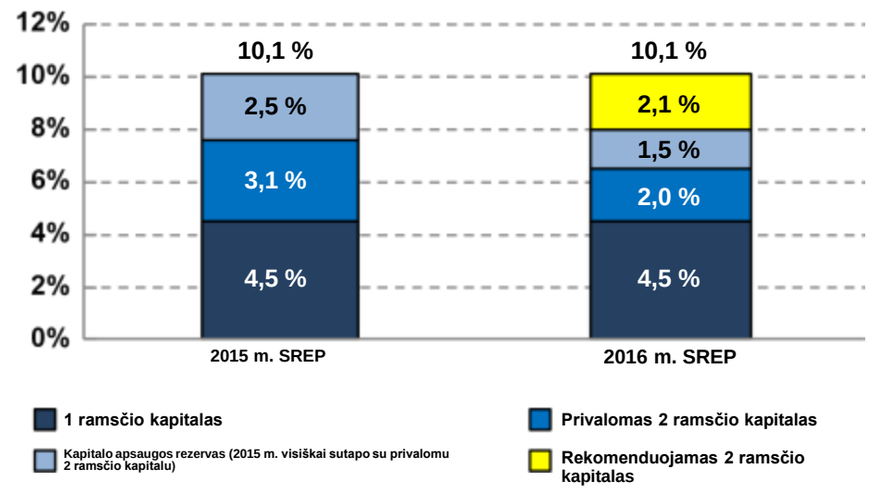

CET 1 poreikis (įskaitant sisteminius rezervus)

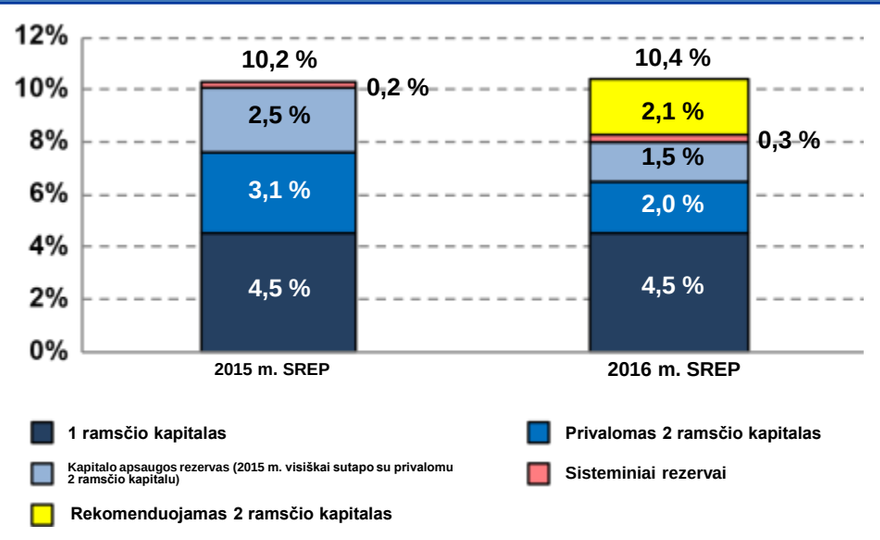

SREP CET1 poreikis pagal balus, palyginti su 2015 m.

- 2016 m. SREP CET 1 poreikio[1] vidurkis ir mediana yra apytikriai 10 %, panašiai kaip ir praeitais metais.
- Palyginti su 2015 m. pasiekimais, 2016 m. SREP CET 1 poreikis nesikeičia ir koreliuoja su bendrais SREP balais.

SREP CET 1 poreikis[1] pagal bendrą SREP balą

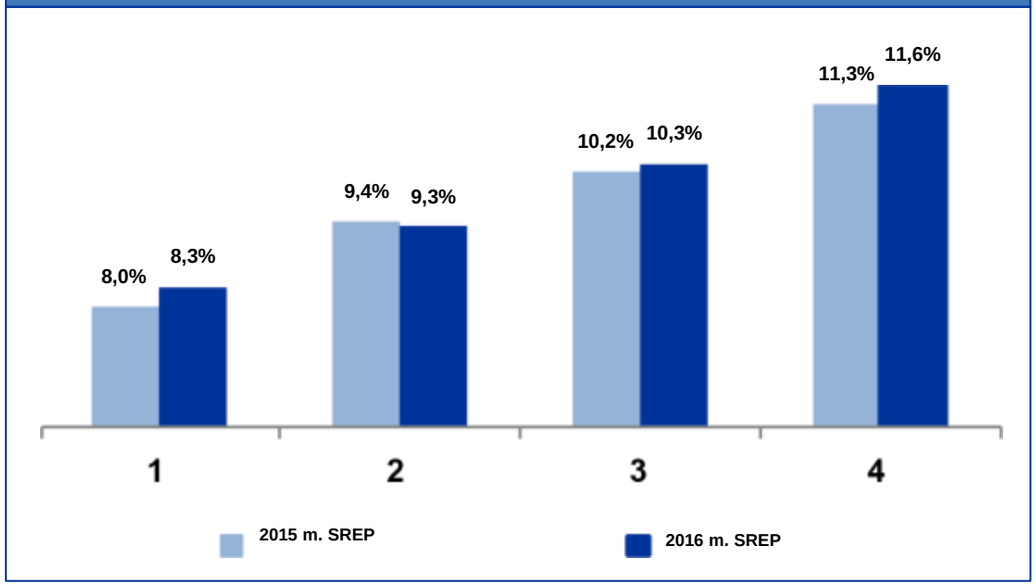

[1] *išskyrus sisteminius rezervus (G-SII, O-SII ir sisteminės rizikos rezervą)*

Remiantis bankų, dėl kurių priimtas galutinis 2016 m. SREP sprendimas, duomenimis 2016 m. lapkričio 30 d.

1.1. 2016 m. SREP rezultatai – pagrindiniai faktai. Kitos priemonės

Likvidumo priemonės

- Tikslinės likvidumo priemonės pagrindiniams trūkumams šalinti, pvz.:
  - per didelis pasitikėjimas didmeniniu trumpalaikiu finansavimu,
  - likvidumo rizikos strategija ir priimtinos rizikos taisyklės, kurias reikia įtraukti į bendras norimos prisiimti rizikos taisykles,
  - poreikis tinkamai stebėti ir valdyti riziką, susijusią su įkaito valdymu, ypač su galimybe naudotis įkaitu ir įkaito poreikiu nepalankiausiomis sąlygomis.

- Kiekybinės priemonės, pvz.:
  - didesnis padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis negu nustatytas minimumas,
  - konkretus minimalus „išgyvenimo“ laikotarpis,
  - minimalus likvidusis turtas.

Kitos kokybinės priemonės

- Tikimybė, kad kokybinių priemonių prireiks, didėja priklausomai nuo bankų rizikos profilio – kokybinės priemonės visiems bankams, kurių bendras balas yra 4.

- Kokybinės priemonės yra susijusios su visais SREP elementais, jos taikomos kiekvienam bankui atskirai, pvz., „valdymą reikia ir toliau gerinti“.
  - Valdymo organų kokybė ir nepriklausomumas
  - Norimos prisiimti rizikos nustatymo politikos ir rizikos profilio santykio atitikimas ir patikimumas

2016 m. SREP cikle išryškėja su pelningumu ir kapitalo pakankamumu susiję iššūkiai

- Pelningumas sudėtingomis sąlygomis:
  - vangi ekonominė aplinka,
  - bankų grynosios palūkanų pajamos – vidutiniškai jų visų pajamų pusė – nemažėja, bet gaunamos sunkiau,
  - per didelis banko pajėgumas ir rinkos fragmentacija.

- Kai kuriose šalyse neveiksnios paskolos (NP) ir toliau daro neigiamą poveikį kapitalo pakankamumui, o tai mažina bankų pelningumą.

Pagrindinės BPM bankams kylančios rizikos rūšys

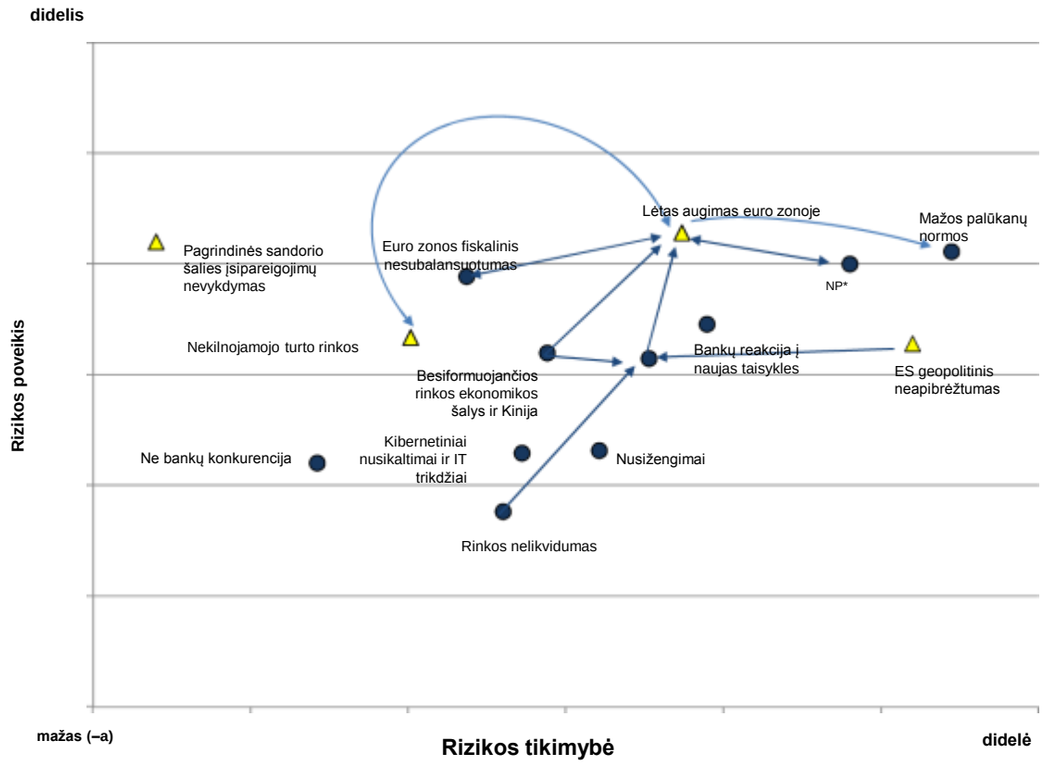

Šaltinis: ECB skaičiavimai, NKI pateikti duomenys.
*Taikoma tik didelius neveiksnių paskolų (NP) portfelius turintiems bankams.

● 2016 △ Naujas rizikos veiksnys, palyginti su 2015 m.

→ Rodo galimą perdavimo kanalą nuo vieno rizikos veiksnio iki kito (parodytas tik pagrindinis didžiausias poveikis)

SREP vertinimo balais pokyčiai 2015 ir 2016 m. pagal atskirus elementus

- Pagrindiniai nerimą keliantys veiksniai tie patys, kaip ir 2015 m.: verslo modelis, bendrasis vidaus valdymas ir rizikos valdymas bei rizika kapitalui (ypač kredito rizika)
- Prastesnius bendrojo vidaus valdymo ir rizikos valdymo vertinimus lėmė rizikos valdymo ir norimos prisiimti rizikos teminės peržiūros rezultatai

2015 m. SREP

Verslo modelio vertinimas	Bendrasis vidaus valdymas ir rizikos valdymas	Rizika kapitalui	Rizika likvidumui ir finansavimui
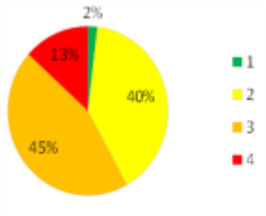	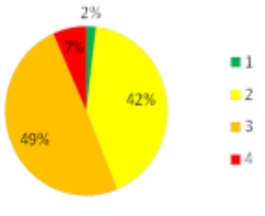	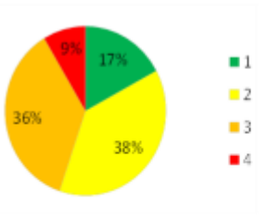	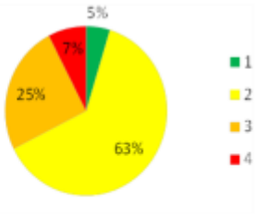

2016 m. SREP

Verslo modelio vertinimas	Bendrasis vidaus valdymas ir rizikos valdymas	Rizika kapitalui	Rizika likvidumui ir finansavimui
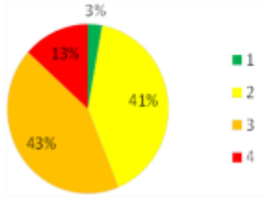	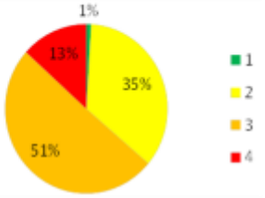	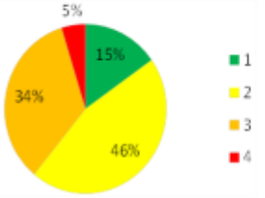	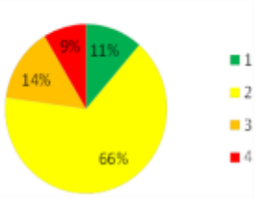

Remiantis bankų, dėl kurių priimtas galutinis 2016 m. SREP sprendimas, duomenimis 2016 m. lapkričio 30 d.

Daugumos svarbių įstaigų kapitalo lygis šiuo metu viršija CET 1 reikalavimus ir rezervus*

Kapitalo pasiūla, palyginti su MDA kartele

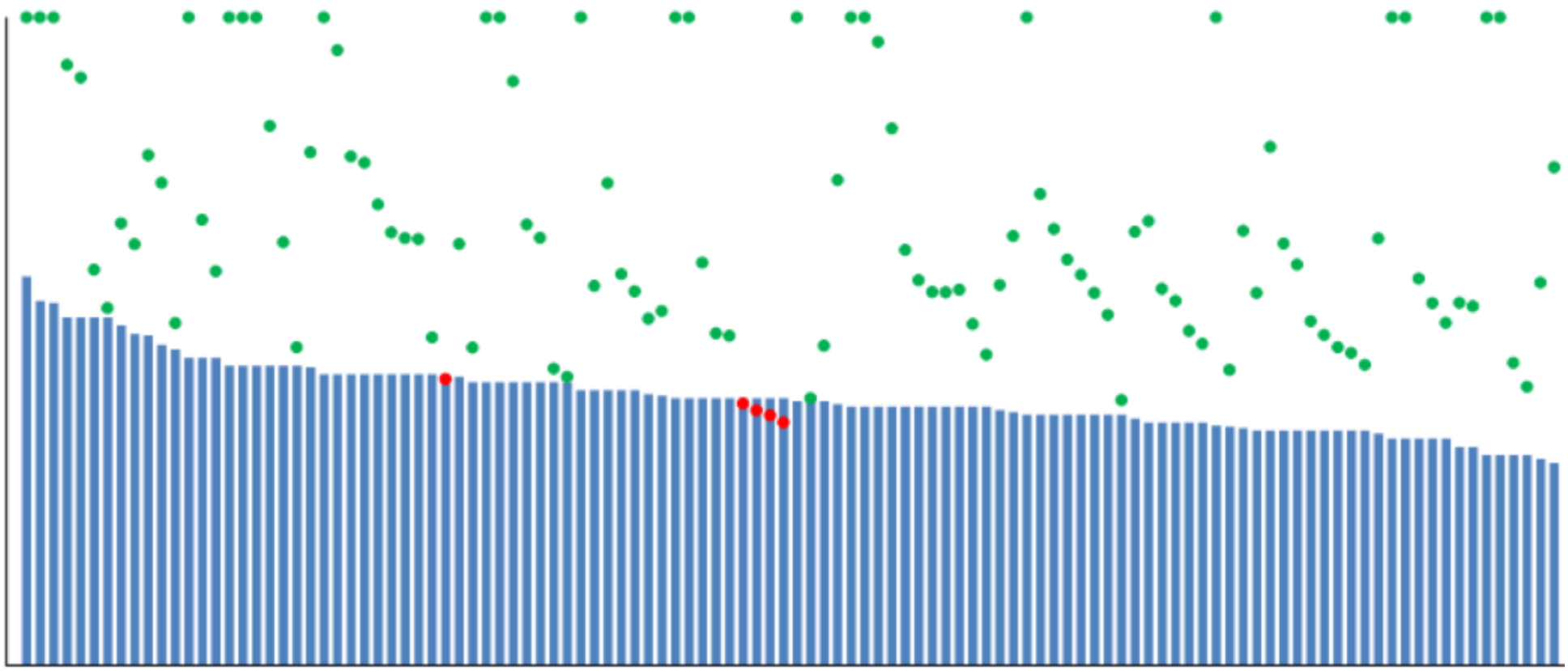

CET 1 koeficiento reikalavimai (laipsniškai didinami 2017 m.)
= 1 ramsčio kapitalas + P2R + rezervai

- Bankai, turintys MDA kartelę viršijančią CET 1 pasiūlą
- Bankai, turintys MDA kartelės nesiekiančią CET 1 pasiūlą

** Remiantis 2016 m. 2 ketvirčio kapitalo pasiūlos duomenimis (CET 1: neatsižvelgiant į 1 ramsčio AT1 / T2 trūkumus).*

Remiantis bankų, dėl kurių priimtas galutinis 2016 m. SREP sprendimas, duomenimis 2016 m. lapkričio 30 d.

BPM SREP metodika parengta pagal Sąjungos teisę, EBI gaires ir geriausią priežiūros praktiką

SREP pagal Kapitalo reikalavimų direktyvos IV 97 straipsnį

...kompetentingos valdžios institucijos peržiūri tvarką, strategijas, procesus ir mechanizmus, kuriuos taiko įstaigos, ir įvertina:

a) riziką, su kuria įstaigos susiduria arba galėtų susidurti,

b) riziką, kurią įstaiga kelia finansų sistemai,

c) riziką, nustatytą testuojant nepalankiausiomis sąlygomis, atsižvelgiant į įstaigos veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą.

Techniniai reguliavimo ir įgyvendinimo standartai, EBI gairės

- *Bendrų sprendimų dėl prudencinių reikalavimų techniniai įgyvendinimo standartai (TĮS), 2015 m. spalio 16 d.*
- *Priežiūros institucijų kolegijų veiklos techniniai reguliavimo ir įgyvendinimo standartai (TRS ir TĮS), 2015 m. spalio 16 d.*
- *Gairės dėl bendros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP) tvarkos ir metodikos (EBA/GL/2014/13), 2014 m. gruodžio 19 d.*
- *Europos bankininkystės institucijos nuomonė dėl 1 ramsčio, 2 ramsčio ir jungtinių rezervų reikalavimų ir apribojimų pelno paskirstymui, 2015 m. gruodžio 16 d.*
- *EBI išaiškinimas dėl 2016 m. visoje ES vykdyto testavimo rezultatų panaudojimo SREP procese, 2016 m. liepos 1 d.*

Bazelio bankų priežiūros komiteto ir Finansinio stabilumo tarybos principai

Priežiūrą vykdantys ECB ir 19 šalių ekspertai, taikydami bendrą procedūrą, kartu parengė SREP sprendimus dėl svarbių įstaigų

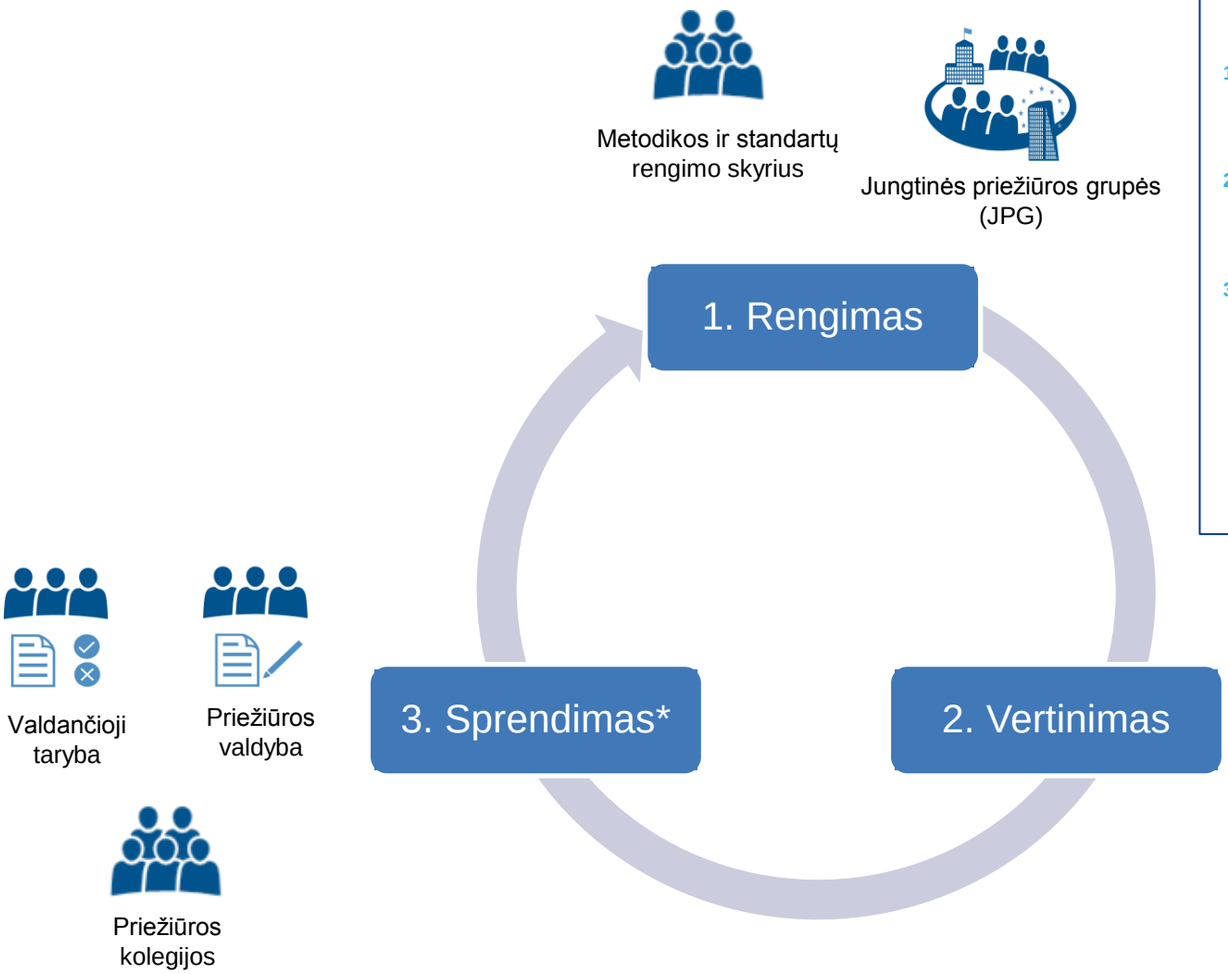

3. 2016 m.SREP kalendorius

2016 m.

1. Rengimas
   - ✓ Kolegijų sudarymas
   - ✓ Priežiūrinių ataskaitų ir su ICAAP / ILAAP susijusios informacijos rinkimas

1 ktv.

2. Vertinimas
   - ✓ Vertinimas
   - ✓ Kolegijų susitikimai dėl grupės / subjekto vertinimo
   - ✓ Horizontali analizė

2 ktv.

3. Sprendimas
   - ✓ Priežiūrinis dialogas
   - ✓ Priežiūros valdyba tvirtina SREP sprendimų projektus
   - ✓ Teisė būti išklausytam
   - ✓ Kolegijos posėdžiai (kai taikoma)
   - ✓ Valdančioji taryba tvirtina galutinius SREP sprendimus

3 ktv.

4 ktv.

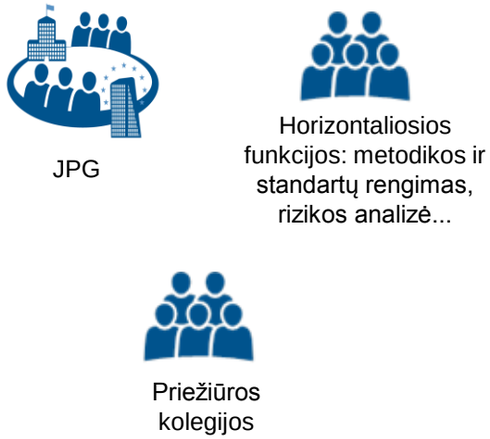

** Pastaba. Galutiniai sprendimai parengiami, kai įvykdoma teisės būti išklausytam procedūra ir jei Valdančioji taryba neparei škia prieštaravimo.*

3. SREP – apžvalga (2/2)

Infrastruktūra parengta greičiau nei per vienus metus

- Bendra integruota IT sistema
- Užtikrintas visų priežiūros institucijų keitimasis informacija
- Bankų duomenų kokybės kontrolė 2 lygmenimis: NKI ir ECB
- Visapusiškas NKI ir ECB išteklių panaudojimas
- Išsamūs metodikos testavimai darbo eigoje

SREP – vienas iš svarbiausių projektų

- Bendras grafikas
- Iniciatyvinę funkciją atliko aukštesnio rango vadovai
- ECB MP IV GD užtikrino projektų valdymą, metodikos kūrimą ir nuoseklų taikymą
- Visapusiškai panaudotos ECB ir NKI ekspertų žinios (ypač kuriant metodiką) – MP IV GD rengė teminius seminarus, klausimų ir atsakymų sesijas

➡ Įvykdyta **tiksliai** pagal planą
➡ SREP vykdytas IT sistemoje

4.1. SREP – metodika. Bendras pagrindas (1/3)

Atskiras ir detalus aspektų vertinimas atsižvelgiant į EBI gaires

SREP metodika glaustai: keturi pagrindiniai elementai

SREP sprendimas

- Kiekybinės kapitalo priemonės
- Kiekybinės likvidumo priemonės
- Kitos priežiūros priemonės

Bendras kompleksinis SREP vertinimas
➔ Balas + pagrindimas / pagrindinės išvados

Verslo modelio perspektyvumas ir tvarumas	Bendrojo vidaus valdymo ir rizikos valdymo tinkamumas	Rizikos rūšys: pvz., kredito, rinkos, operacinė ir bankinės knygos palūkanų normų	Rizikos rūšys: pvz., trumpojo laikotarpio likvidumo rizika, finansavimo tvarumas
1. Verslo modelio vertinimas	**2. Bendrojo vidaus valdymo ir rizikos valdymo vertinimas**	**3. Rizikos kapitalui vertinimas**	**4. Rizikos likvidumui ir finansavimui vertinimas**

Aprašyta priežiūros analizės programoje

4.1. SREP – metodika. Bendras pagrindas (2/3)

Visi keturi SREP elementai grindžiami bendrais patikimą rizikos vertinimą užtikrinančiais principais

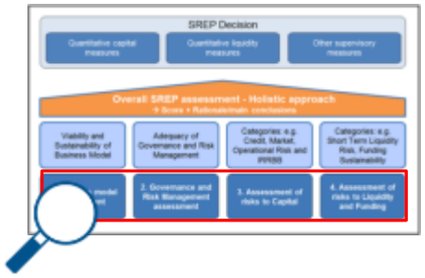

Praktinis visų keturių elementų rizikos vertinimas – trys etapai

1 etapas. Duomenų rinkimas	2 etapas. Automatiškai skiriamas bazinis balas	3 etapas. Priežiūrinė nuomonė
Pagrindiniai šaltiniai: • ketvirtiniai TĮS • Patikrinimo trumpuoju laikotarpiu ataskaitos	• Rizikos lygio vertinimas balu • Oficialus atitikties rizikos kontrolės reikalavimams tikrinimas	Koregavimai atsižvelgiant į papildomus veiksnius ir banko specifiką bei sudėtingumą

Rizikos lygis (RL) ir rizikos kontrolė (RK)

	1. Verslo modelis	2. Bendrasis vidaus ir rizikos valdymas (RV)	3. Rizikos kapitalui vertinimas	4. Rizikos likvidumui vertinimas
RL	✔	netaikoma	✔	✔
RK	netaikoma	✔	✔	✔

Bendras balas (RL + RK)

Priežiūros intensyvumas priklauso nuo banko rizikos profilio ir dydžio.

4.1. SREP – metodika. Bendras pagrindas (3/3)

Suvaržytosios nuomonės principas

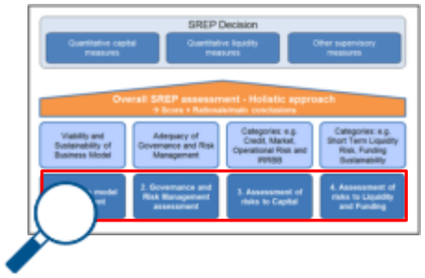

- Lankstumas vertinant pagal keturių balų skalę – atsižvelgiant į priežiūrinį sprendimą, 2 etapo rezultatas gali būti pagerinamas vienu arba pabloginamas dviem punktais.

- Sukuriama pusiausvyra tarp:
  - bendros procedūros, kuria užtikrinamas nuoseklumas visuose BPM bankuose ir nustatoma bazinė reikšmė,
  - būtinos priežiūrinės nuomonės, kai atsižvelgiama į įstaigos specifiką ir sudėtingumą.

- Rezultatas gali būti arba pagerinamas, arba pabloginamas; visus koregavimus integruotoje IT sistemoje užregistruoja JPG.

- Paprastai neleidžiama nukrypti nuo suvaržytosios nuomonės.

- JPG ***veiksmingai*** naudoja suvaržytąją nuomonę ***visoms*** rizikos kategorijoms: pagal ją 2 etapo balas gali būti ***pagerinamas arba pabloginamas***.

Suvaržytosios nuomonės skalė

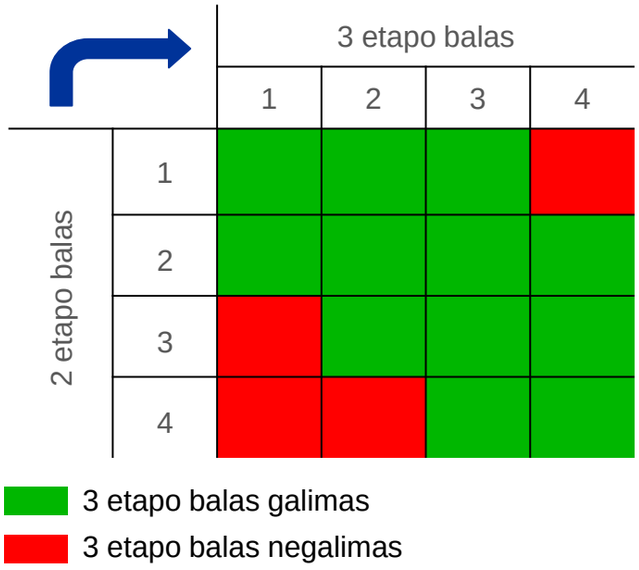

4.2. SREP – metodika. 1 elementas (1/2)

Verslo modelis

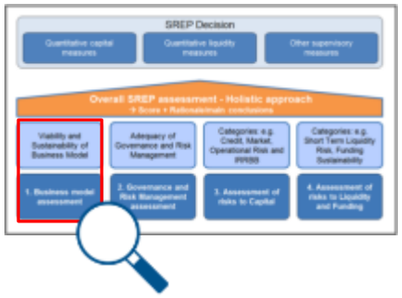

- Nustatomos svarbiausios vertinimo sritys (pvz., pagrindinės veiklos sritys)
- Vertinama verslo aplinka
- Analizuojami strateginiai planai ir finansinės prognozės
- Vertinamas verslo modelio:
  - perspektyvumas (1 metų laikotarpiu)
  - tvarumas (3 metų laikotarpiu)
  - tvarumas viso ciklo metu (daugiau kaip 3 metų laikotarpiu)
- Pagrindinių silpnųjų vietų vertinimas

Verslo modelių pavyzdžiai

- Pasaugos paslaugų teikėjas
- Skolintojas įvairiems klientams
- Skolintojas mažmeniniams klientams
- Mažas universalus bankas
- Specializuotas skolintojas
- Universalus bankas

Atitinka EBI SREP gaires, § 55-57

4.2. SREP – metodika. 1 elementas (2/2)

Verslo modelis

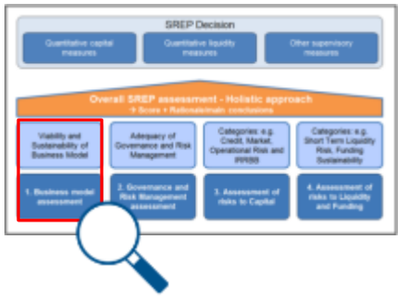

Rizikos lygis → **1 etapas. Duomenų rinkimas** → **2 etapas. Automatiškai skiriamas balas** → **3 etapas. RL vertinimas** → **Galutinis RL balas**

1 etapas.

- Informacijos rinkimas ir veiklos sričių svarbos, vertinant iš rizikos perspektyvos, išsiaiškinimas

2 etapas.

- Automatiškai pagal rodiklius (pvz., turto grąžą, išlaidų ir pajamų santykį) skiriamas bazinis balas

3 etapas.

- Išsami analizė
- Pagal ją koreguojamas 2 etapo balas, atsižvelgiant į banko specifiką

Bendrasis vidaus valdymas ir rizikos valdymas

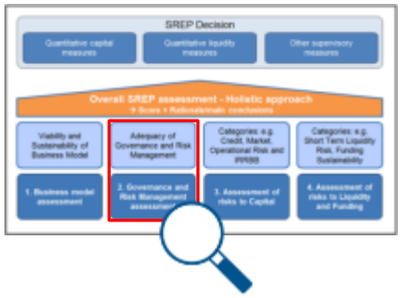

- Bendrojo vidaus valdymo sistema (įskaitant svarbiausias kontrolės funkcijas, pvz., rizikos valdymą, vidaus auditą, atitikties kontrolę)
- Rizikos valdymo sistema ir rizikos kultūra
- Rizikos infrastruktūra, vidaus duomenys ir atskaitomybė
- Darbo užmokesčio politika ir praktika

Atitinka EBI SREP gaires, § 81-82

Svarbiausių klausimų pavyzdžiai

- Ar yra pagal hierarchiją ir funkcijas atskiras už atitikties kontrolę atsakingas padalinys, kurio veikla nepriklauso nuo jokių su komercine veikla susijusių įsipareigojimų?
- Ar nustatyta tvarka, kuria būtų užtikrinama, kad aukštesnio rango vadovai galėtų veiksmingai valdyti ir, pavyzdžiui, prireikus laiku sumažinti reikšmingas nepalankias rizikingas pozicijas, ypač tas, kurios yra arti nustatytos norimos prisiimti rizikos ribos arba ją viršija?

4.3. SREP – metodika. 2 elementas (2/2)

Bendrasis vidaus valdymas ir rizikos valdymas

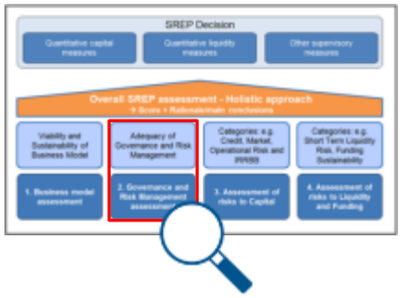

Rizikos kontrolė → **1 etapas. Informacijos rinkimas** → **2 etapas. Oficialus atitikties tikrinimas** → **3 etapas. Pagrindinis RK įvertinimas** → **Galutinis RK balas**

1 etapas

- **Informacijos rinkimas, pvz., atliekant rizikos valdymo ir norimos prisiimti rizikos teminę peržiūrą**

2 etapas

- **Atitikties KRD nuostatoms tikrinimas**
- **Konkrečiai analizuojama, pavyzdžiui:**

  - organizacinė struktūra,
  - vidaus auditas,
  - atitiktis,
  - darbo užmokestis,
  - norima prisiimti rizika,
  - rizikos infrastruktūra,
  - atskaitomybė.

3 etapas

- **Išsami analizė**
- **2 etapo vertinimo koregavimas, atsižvelgiant į banko specifiką**
- **Rizikos valdymo ir norimos prisiimti rizikos teminės peržiūros rezulatatų panaudojimas**

4.4. SREP – metodika. 3 elemento apžvalga

Rizika kapitalui

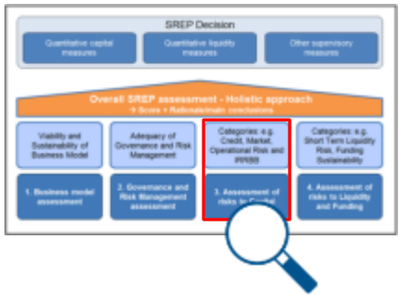

Vertinimas trimis skirtingais apsektais

1 aspektas. Priežiūrinė perspektyva

Keturios rizikos rūšys: kredito rizika, rinkos rizika, operacinė rizika, bankinės knygos palūkanų normos rizika

- ✓ Informacijos rinkimas
- ✓ Baziniai rizikos rūšių balai
- ✓ Išsami analizė

2 aspektas. Banko perspektyva

- ✓ Informacijos rinkimas, pvz., bankų vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso (angl. ICAAP) ataskaitos
- ✓ Vertinimas pagal bazinę reikšmę – pakaitiniai rodikliai, atitinkantys EBI gaires*
- ✓ Išsami analizė

3 aspektas. Į ateitį orientuota perspektyva

- ✓ Informacijos rinkimas – banko viduje atliekami testavimai nepalankiausiomis sąlygomis
- ✓ Vertinimas pagal bazinę reikšmę – priežiūriniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis
- ✓ Išsami analizė

2016 m. SREP

- ✓ Priežiūriniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis papildė SREP priemones
- ✓ ICAAP vertinimui pateikiami duomenys vis dar labai skiriasi

Atitinka EBI SREP gaires

** BPM pakaitiniai rodikliai atitinka EBI SREP gairėse (§ 335) minimų lyginamųjų priežiūros rodiklių sąvoką*

4.4.1. SREP – metodika. 3 elementas, 1 aspektas

Rizika kapitalui – 1 aspektas

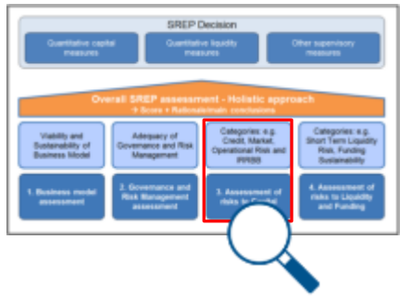

Rizikos lygis → **1 etapas. Duomenų rinkimas** → **2 etapas. Automatiškai skiriamas balas** → **3 etapas. RL vertinimas** → **Galutinis RL balas**

Rizikos kontrolė → **1 etapas. Informacijos rinkimas** → **2 etapas. Oficialus atitikties tikrinimas** → **3 etapas. Pagrindinis RK įvertinimas** → **Galutinis RK balas**

Išsami rizikos veiksnio analizė: **kredito rizika** (pavyzdys)

1 etapas

- **Rizikos lygis**
  - Iš anksto nustatytų rodiklių, apskaičiuojamų pagal techninius įgyvendinimo standartus ir patikrinimo trumpuoju laikotarpiu duomenis, rinkinys
- **Rizikos kontrolė**
  - Informacijos rinkimas

2 etapas

- **Rizikos lygis**
  - Balas, skiriamas automatiškai pagal įvairius rodiklius, iš jų:
    - kokybę (pvz., neveiksnių paskolų lygį),
    - padengimą (pvz., atidėjinius).
- **Rizikos kontrolė**
  - Atitikties bendrojo vidaus valdymo, norimos prisiimti rizikos, rizikos valdymo ir ypač kredito rizikos vidaus audito srityse tikrinimas

3 etapas

- **Rizikos lygis**
  - **Išsami analizė, pvz.:**
    - dabartinė rizikos pozicija ir tendencija,
    - į ateitį orientuota perspektyva,
    - palyginimas su panašiomis įstaigomis.
  - **Išsami įvairių pakategorių analizė, pvz.:**
    - ne finansų bendrovių portfeliai arba
    - namų ūkių portfeliai
- **Rizikos kontrolė**
  - Išsamesnė analizė, ypač po susitikimų su banko atstovais

4.4.2. SREP – metodika. 3 elementas, 2 aspektas (1/3)

Rizika kapitalui – 2 aspektas

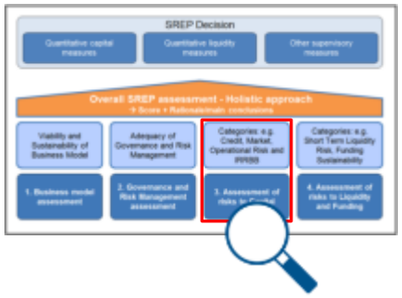

- ICAAP patikimumo vertinimas
- Vadovaudamosi 2016 m. sausio 8 d. paskelbtais ECB lūkesčiais ICAAP klausimu, jungtinės priežiūros grupės (JPG):
  - vertina viso proceso patikimumą – *kokybinis vertinimas*;
  - lygina ICAAP duomenis su BPM pakaitiniais rodikliais – *kiekybinis vertinimas*;
  - parengia vertinimą 2 aspektu; jis bus naudojamas rengiant bendrą kapitalo pakankamumo vertinimą.

ECB lūkesčiai ICAAP klausimu

- EBI gairių dėl informacijos apie ICAAP ir ILAAP pateikimą turinys
- Vidaus dokumentai kartu su paaiškinimais skaitytojui
- Rizikos duomenų forma
- 1 ramsčio kapitalo ir ICAAP duomenų suderinimas
- Išvados vadovybės pasirašytų kapitalo pakankamumo ataskaitų, grindžiamų ICAAP rezultatų analize, forma

4.4.3. SREP – metodika. 3 elementas, 2 aspektas (2/3)

ICAAP – kokybinis vertinimas

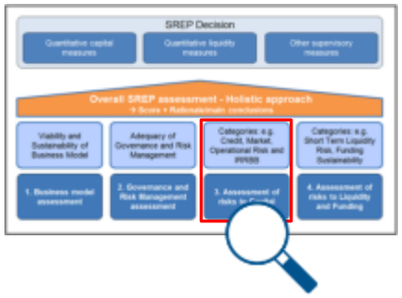

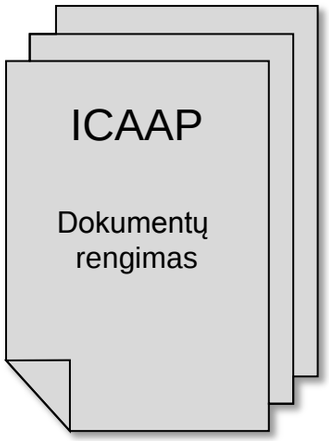

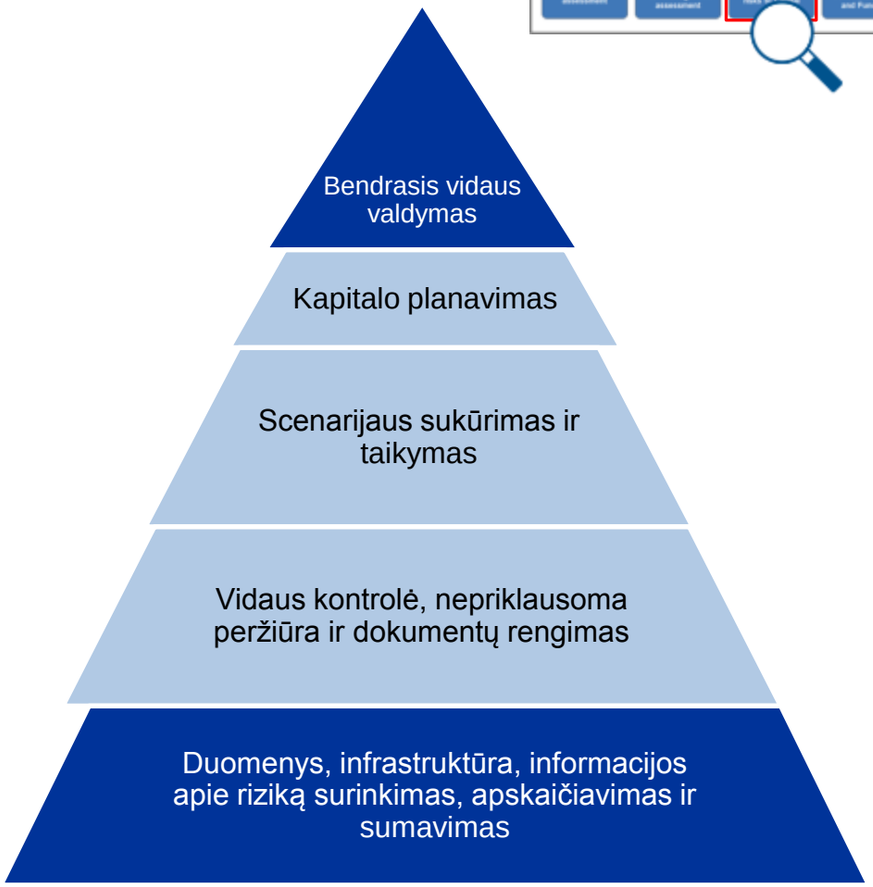

Banko vidaus dokumentai, kaip nustatyta EBI gairėse

Atitinka EBI gairių struktūrą, kad JPG būtų lengviau gauti banko vidaus informaciją

JPG vertinimas

→Sprendimas dėl ICAAP patikimumo

4.4.4. SREP – metodika. 3 elementas, 2 aspektas (3/3)

ICAAP – kiekybinis vertinimas

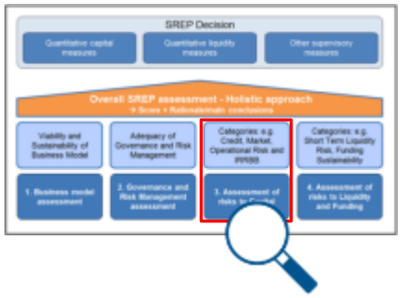

ICAAP rizikos duomenys

Rizikos apibrėžtis ir ICAAP įverčiai pagal banko taikomą rizikos taksonomiją

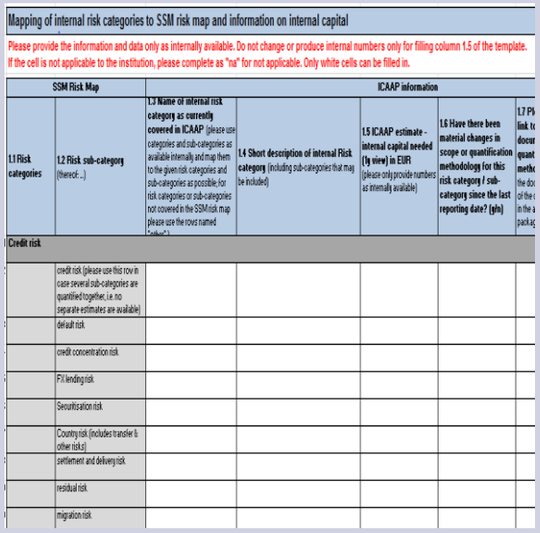

Mapping of internal risk categories to SSM risk map and information on internal capital

Please provide the information and data only as internally available. Do not change or produce internal numbers only for filling column 1.5 of the template. If the cell is not applicable to the institution, please complete as "na" for not applicable. Only white cells can be filled in.

SSM Risk Map		ICAAP information				
1.1 Risk categories	1.2 Risk sub-category (thereof...)	1.3 Name of internal risk category as currently covered in ICAAP (please use categories and sub-categories as available internally and map them to the given risk categories and sub-categories as possible; for risk categories or sub-categories not covered in the SSM risk map please use the rows named "other")	1.4 Short description of internal Risk category (including sub-categories that may be included)	1.5 ICAAP estimate - internal capital needed (by view) in EUR (please only provide numbers as internally available)	1.6 Have there been material changes in scope or quantification methodology for this risk category / sub-category since the last reporting date? (y/n)	1.7 Pl link to docum quant meth the do of the in the a packag
Credit risk						
	credit risk (please use this row in case several sub-categories are quantified together, i.e. no separate estimates are available)					
	default risk					
	credit concentration risk					
	FX lending risk					
	Securitisation risk					
	Country risk (includes transfer & other risks)					
	settlement and delivery risk					
	residual risk					
	migration risk					

Pakaitiniai rodikliai*

- Pateikiamas apytikris kapitalo poreikio kiekybinis įvertinimas
- Įstaigų įverčius JPG gali vertinti kontekste, sustiprinamas priežiūrinis dialogas
- Nurodoma ne viena rizikos suma, o orientacinės ribos, kad JPG pati galėtų apskaičiuoti kapitalo poreikio dydį kiekvienai rizikos rūšiai

** Koncentracijos rizika (konkretaus banko ir viso sektoriaus), rinkos rizika, kredito rizika, bankinės knygos palūkanų normos rizika*

Vertinimas

Viduje pakoreguotas kapitalo rodiklis (kapitalo reikalavimai)

- 1 ramstis – mažiausia būtina suma
- Rizikos rūšys tarpusavyje nelyginamos

Dialogas su bankais

4.4.5. SREP – metodika. 3 elementas, 3 aspektas (1/4)

Rizika kapitalui

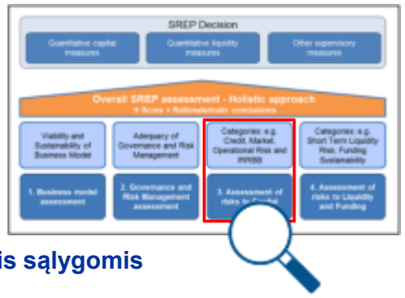

- Į ateitį orientuota perspektyva
- 2016 m. – du didelio masto testavimai nepalankiausiomis sąlygomis

EBI testavimas nepalankiausiomis sąlygomis visoje ES

- **37 BPM svarbios įstaigos**
- Rezultatų **paskelbimas**
- **EBI koordinuojant**, bendradarbiaujant su ES-COM, ESRV, ECB ir NKI, ES mastu vykdomas testavimas
- Grafikas: **2016 m.** kovo–liepos mėn.

BPM SREP testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

- kitos **56 BPM svarbios įstaigos**[1]
- Rezultatai **neskelbiami**
- **Koordinuojant ECB / BPM**
- Testavimo grafikas ir metodika **iš esmės suderinta su EBI testavimu nepalankiausiomis sąlygomis**

Tikslai

- Įvertino **finansų įstaigų atsparumą** neigiamiems rinkos pokyčiams
- **Padėjo bendram SREP** siekiant užtikrinti įstaigų kapitalo ir likvidumo pakankamumą, taip pat pakankamą rizikos padengimą ir vidaus procesus
- Užtikrino **vienodos tvarkos taikymą** visoms pagal BPM prižiūrimoms svarbioms įstaigoms

Abiejų testavimų rezultatai panaudoti vykdant BPM SREP

1) Kartu paėmus svarbių įstaigų, įtrauktų į EBI ir pagal BPM SREP vykdytus testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, skaičius ir visų pagal BPM prižiūrimų svarbių įstaigų skaičius nesutampa, nes taikytos kai kurios išimtys (pvz., neįtraukti bankai, išsamiai vertinti 2015 arba 2016 m., arba svarbios įstaigos, kurios yra kitų BPM svarbių įstaigų patronuojamosios įstaigos, jau įvertintos aukščiausiu konsolidavimo lygiu).

4.4.5. SREP – metodika. 3 elementas, 3 aspektas (2/4)

Rizika kapitalui

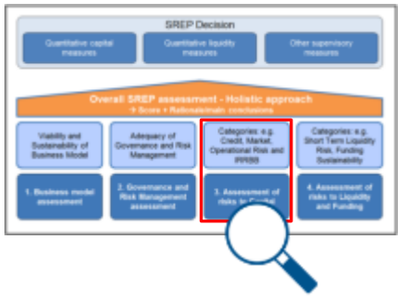

Kaip 2016 m. liepos 1 d. informavo EBI, 2016 m. SREP sprendimai apima **privalomą 2 ramsčio kapitalą (P2R)** ir **rekomenduojamą 2 ramsčio kapitalą (P2G)**

- Tikimasi, kad bankai **vykdys P2G**, kuris yra **didesnis negu privalomas kapitalas**, t. y. jungtiniai rezervai plius (minimalus ir papildomas) kapitalas, reikalavimus.
- Jeigu bankas **nevykdys P2G**, **nebus automatiškai taikomos priežiūrinės priemonės** ir **nebus nustatyta MDA kartelė**, bet į tai bus atsižvelgiama nustatant konkrečias to banko padėtį atitinkančias priemones
- Spręsdama, kokių galutinių priemonių imtis, **Priežiūros valdyba atskirai įvertins kiekvieno P2G nevykdančio banko atvejį**

4.4.5. SREP – metodika. 3 elementas, 3 aspektas (3/4)

Rizika kapitalui

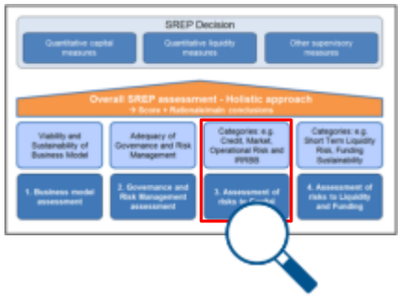

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procese naudojamas kaip svarbiausia priemonė:

- Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis **kokybiniai rezultatai įtraukiami nustatant P2R**, ypač vertinant rizikos valdymą
- Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pagal nepalankųjį scenarijų **kiekybinis poveikis** yra **vienas iš veiksnių, nustatant P2G kapitalo lygį**

Nustatant P2G kapitalo lygį atsižvelgiama į įvairius dalykus, sukuriančius **kompleksinį vaizdą**, pvz.:

- į **kapitalo mažėjimą** apskritai, testuojant nepalankiausiomis sąlygomis pagal spėjamai **nepalankųjį scenarijų**
- į konkrečios įstaigos **rizikos profilio specifiką** ir jos **jautrumą testavimo scenarijams**
- **į laikinus rizikos profilio pasikeitimus** nuo galutinės duomenų įtraukimo dienos (2015 m. gruodžio 31 d.) ir **banko taikytas priemones** rizikos jautrumui mažinti, pvz., pardavė turto ir pan.

4.4.5. SREP – metodika. 3 elementas, 3 aspektas (4/4)

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pagal nepalankųjį scenarijų blogiausiais metais rezultatai naudojami tik nustatant P2G

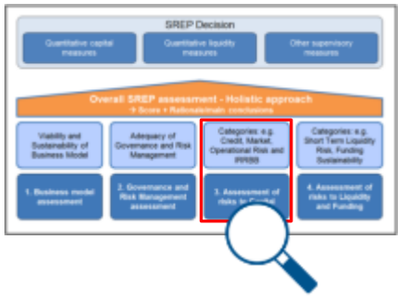

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pagal nepalankųjį scenarijų rezultatai blogiausiais metais tik su P2G

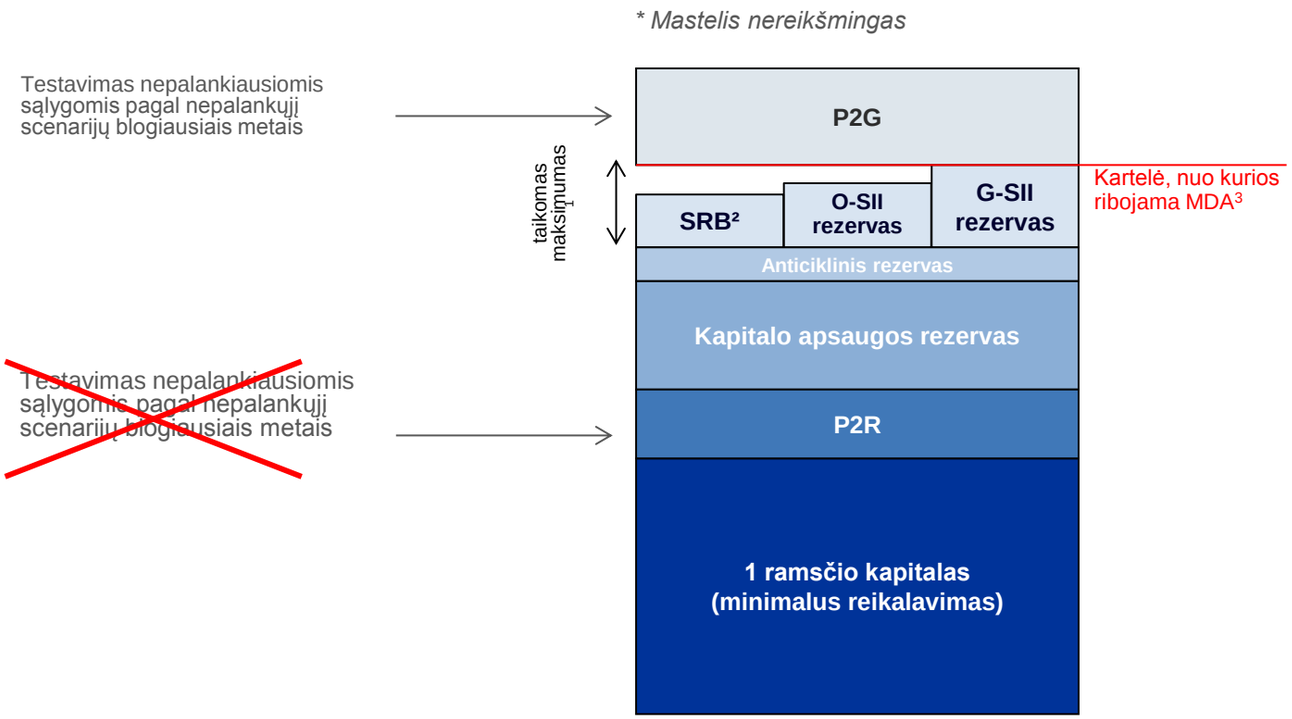

1 Dažniausiai pasitaikantis atvejis. Gali būti neįprastai skaičiuojama, priklausomai nuo to, kaip valstybė narė įgyvendina KRD IV 131 straipsnio 15 dalį
2 Sisteminės rizikos rezervas
3 ECB nori kreipti dėmesį į tai, kad:

- pagal Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (ES) Nr. 596/2014 (PRR) tikimasi, kad įstaigos, turinčios vertybinių popierių, kuriais vykdoma viešoji apyvarta, įvertins, ar 2 ramsčio reikalavimai atitinka viešai neatskleistos informacijos kriterijus ir turėtų būti viešai atskleisti.
- 2015 m. gruodžio 16 d. EBI nuomonėje sakoma, kad „kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, kaip jos taikys KRR 438 straipsnio b punkto nuostatas, kuriose įtvirtintas reikalavimas, kad įstaigos atskleistų, kaip jos įgyvendins su MDA kartele siejamus kapitalo reikalavimus […], arba bent jau turėtų netrukdyti ar atkalbėti įstaigas nuo tokios informacijos atskleidimo".

Atsižvelgdamas į šias nuostatas, ECB nei draudžia, nei nurodo įstaigoms atskleisti su MDA kartele siejamus kapitalo reikalavimus.

Pastaba: EBI nuomonės dėl MDA diegimas ir 2016 m. liepos 1 d. pranešimas spaudai

Rizika likvidumui

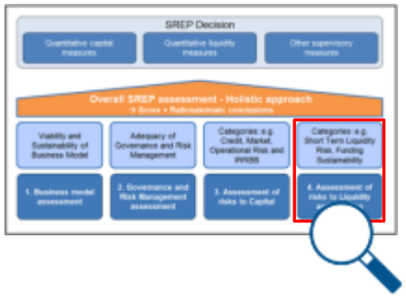

Vertinimas trimis skirtingais apsektais

1 aspektas. Priežiūrinė perspektyva	2 aspektas. Banko perspektyva	3 aspektas. Į ateitį orientuota perspektyva
Likvidumas trumpuoju laikotarpiu ir finansavimo tvarumas ✓ Informacijos rinkimas ✓ Likvidumo trumpuoju laikotarpiu ir finansavimo tvarumo rizikos baziniai balai ✓ Išsami analizė	✓ Informacijos rinkimas, pvz., vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo proceso (angl. ILAAP) ataskaitos ✓ Vertinimas pagal bazinę reikšmę – tikrinami įstaigos parengti įverčiai ✓ Išsami, pvz., ILAAP patikimumo, analizė	✓ Informacijos rinkimas – banko viduje atliekami testavimai nepalankiausiomis sąlygomis ✓ Vertinimas pagal bazinę reikšmę – priežiūriniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis ✓ Priežiūrinių ir banko atliekamų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų vertinimas

2016 m. SREP

- ✓ Svariausias – 1 aspektas
- ✓ 2 aspektas – vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procese didelė įvairovė
- ✓ 3 aspektas dar nebaigtas rengti

Atitinka EBI SREP gaires, § 370–373

Rizika likvidumui – 1 aspektas

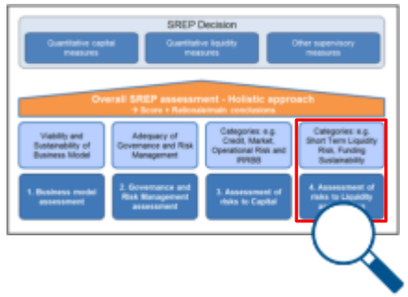

Rizikos lygis: 1 etapas. Duomenų rinkimas → 2 etapas. Automatiškai skiriamas balas → 3 etapas. RL vertinimas → Galutinis RL balas

Rizikos kontrolė: 1 etapas. Informacijos rinkimas → 2 etapas. Oficialus atitikties tikrinimas → 3 etapas. Pagrindinis RK įvertinimas → Galutinis RK balas

Išsami rizikos veiksnio analizė: **likvidumas trumpuoju laikotarpiu** (pavyzdys)

1 etapas

- **Rizikos lygis**
  - Iš anksto nustatytų rodiklių, apskaičiuojamų pagal TĮS ir patikrinimo trumpuoju laikotarpiu duomenis, rinkinys
- **Rizikos kontrolė**
  - Informacijos rinkimas

2 etapas

- **Rizikos lygis**
  - Balas, skiriamas automatiškai pagal keletą rodiklių, iš jų:
    - padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį,
    - finansavimą trumpuoju laikotarpiu / visą finansavimą.
- **Rizikos kontrolė**
  - Atitikties bendrojo vidaus valdymo, norimos prisiimti rizikos, rizikos valdymo ir vidaus audito srityse tikrinimas

3 etapas

- **Rizikos lygis**
  - **Išsamesnė analizė:**
    - trumpalaikio didmeninio finansavimo rizika,
    - dienos finansavimo rizika,
    - likvidumo rezervo kokybė,
    - struktūrinis finansavimo nesuderinamumas
- **Rizikos kontrolė**
  - Išsamesnė analizė, ypač po susitikimų su banko atstovais

4.5.2. SREP – metodika. 4 elementas, 2 ir 3 aspektai (1/2)

Rizika likvidumui – 2 ir 3 aspektai

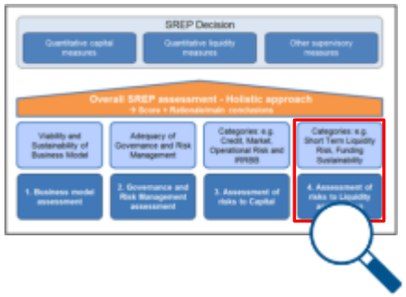

- ILAAP patikimumo vertinimas
- Vadovaudamosi 2016 m. sausio 8 d. paskelbtais ECB lūkesčiais ILAAP klausimu, jungtinės priežiūros grupės:
  - vertina viso proceso patikimumą – *kokybinis vertinimas*,
  - lygina ILAAP poreikį ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metu gautas prielaidas su BPM pakaitiniais rodikliais – *kiekybinis vertinimas,*
  - parengia 2 ir 3 aspektų vertinimą; jis bus naudojamas rengiant bendrą likvidumo pakankamumo vertinimą.

ECB lūkesčiai ILAAP klausimu

- Turinys pagal EBI gaires
- Vidaus dokumentai kartu su paaiškinimais skaitytojui
- Išvados vadovybės pasirašytų likvidumo pakankamumo ataskaitų, grindžiamų ILAAP rezultatų analize, forma

ILAAP – kokybinis vertinimas

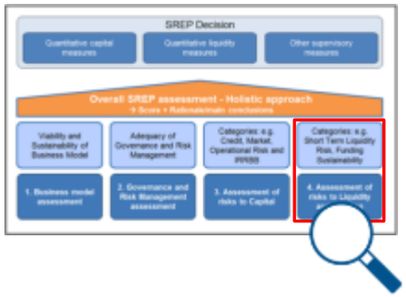

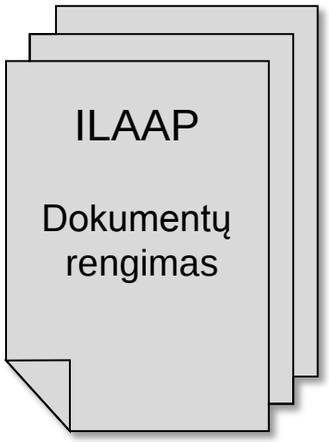

Banko vidaus dokumentai, kaip nustatyta EBI gairėse

Atitinka EBI gairių struktūrą, kad JPG būtų lengviau gauti banko vidaus informaciją

JPG vertinimas

→ **Sprendimas dėl ILAAP patikimumo**

Bendras SREP vertinimas – kompleksinis požiūris

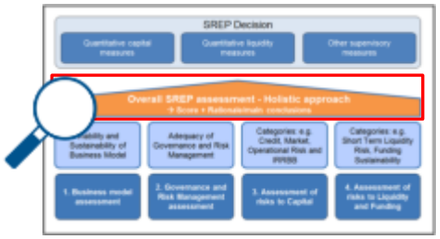

- Gaunamas sintetinis įstaigos rizikos profilio vaizdas:
  - grindžiamas visų keturių elementų vertinimu (ne vien tik susumavus),
  - pradžioje visi keturi SREP elementai laikomi vienodai svarbiais.

- Atsižvelgiama į:
  - įstaigos kapitalo / likvidumo planavimą, kad būtų užtikrintai judama link visiško KRD IV / KRR įgyvendinimo,
  - palyginimą su panašiomis įstaigomis,
  - bendrąjį kontekstą, kuriame įstaiga vykdo veiklą.

Pagal EBI SREP gaires (13 lentelė, p. 170–171) bendras SREP balas rodo, kaip priežiūros institucija bendrai vertina įstaigos gyvybingumą: didesni balai rodo padidėjusią riziką įstaigos gyvybingumui, kylančią iš vienos ar kelių jos rizikos profilio savybių, pavyzdžiui, verslo modelio, bendrojo vidaus valdymo tvarkos, mokumo ar likvidumo pozicijos rizikos

Įstaigos rizikos profilis visada yra **įvairiapusis**, daug rizikos veiksnių yra **tarpusavyje susiję**.

Nuoseklus ir sąžiningas vertinimas

- Rengiant vertinimus ir sprendimus atlikta **daug horizontalaus analizavimo** siekiant pateikti:
  - papildomas perspektyvas JPG,
  - politikos aptarimams ir sprendimų priėmimui reikalingos papildomos informacijos.

SREP horizontalioji analizė: daugiamatė analizė

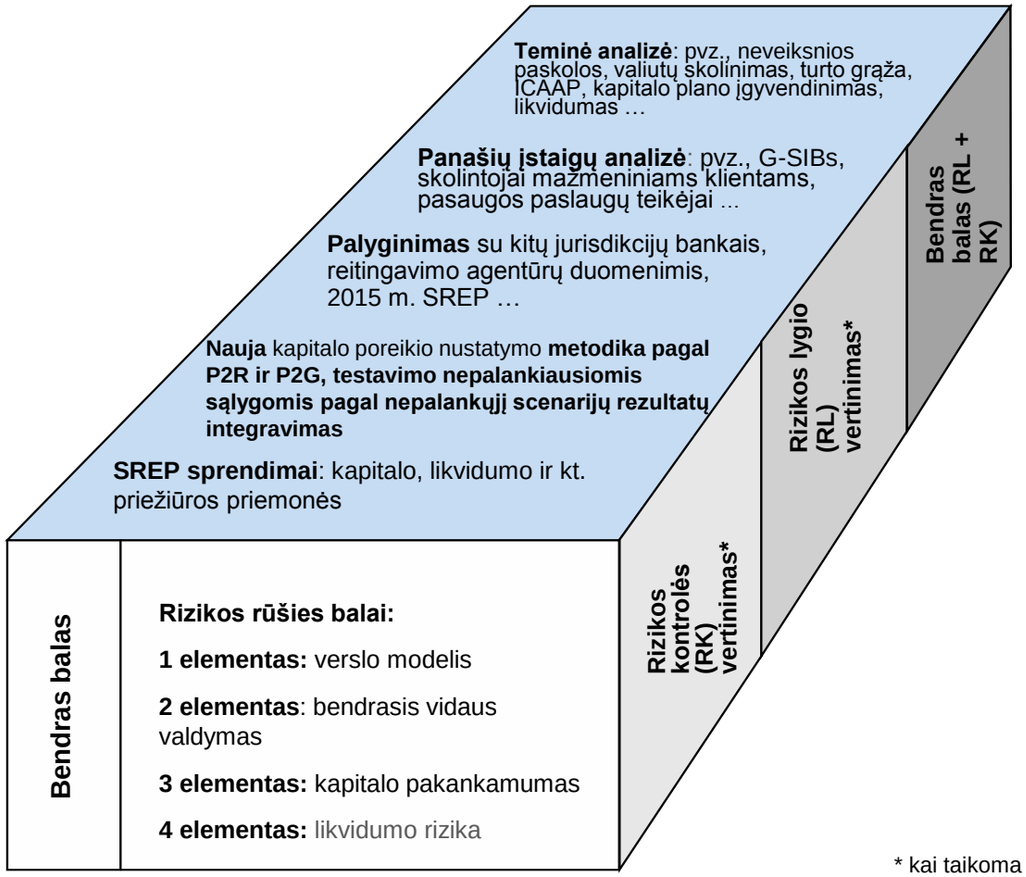

Buvo galima plačiu mastu išsamiai palyginti panašias įstaigas ir atlikti transversalią analizę. Dėl to visos įstaigos buvo vertinamos **pagal vienodus standartus** taip **stiprinant bendrą integruotą bankų rinką**.

4.8. SREP – metodika. SREP sprendimas (1/5)

Visas SREP yra kapitalo ir likvidumo pakankamumo vertinimo pagrindas – juo vadovaujamasi imantis bet kokių priežiūros priemonių sunkumams spręsti

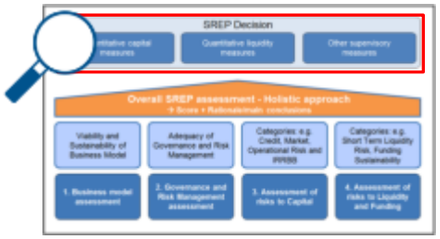

- Priežiūros valdybos priimami SREP sprendimai (laikomi priimtais, jei Valdančioji taryba nepareiškia prieštaravimo)
- SREP sprendimuose gali būti nurodomi:

Nuosavų lėšų reikalavimai
- Visa SREP kapitalo reikalavimo suma susideda iš minimalaus nuosavų lėšų reikalavimo (8 %[1]) ir papildomo nuosavų lėšų reikalavimo (P2R[2])
- Jungtinio rezervo reikalavimo (JRR[2])
- Rekomendacija linijiniu būdu pasiekti reikalaujamus galutinius kapitalo pakankamumo koeficientus

Konkrečiai įstaigai taikomi kiekybiniai likvidumo reikalavimai
- didesnis padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis negu nustatytas minimumas,
- Ilgesni „išgyvenimo“ laikotarpiai
- Nacionalinės priemonės

Kitos, kokybinės, priežiūros priemonės
- Papildomos priežiūros priemonės, nurodytos BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalyje, apima, pvz., verslo apribojimus, reikalavimus mažinti riziką, apriboti arba gauti išankstinį pritarimą paskirstyti dividendus ir nustatyti įpareigojimą rengti papildomas ataskaitas arba jas teikti dažniau

- SREP informuoja ir apie P2G, nurodytą kaip CET 1 koeficiento padidinimą

1 ne mažiau kaip 56,25 % CET 1
2 tik CET 1

SREP sprendimas – kapitalo priemonės

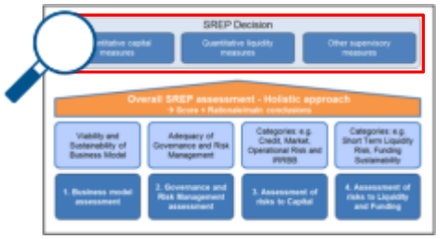

	2015 m. SREP	2016 m. SREP
2 ramstis	2 ramstis (susietas su MDA kartele)	P2R (susietas su MDA kartele) P2G (nesusietas su MDA kartele)
Kapitalo apsaugos rezervas (CCB)	Sutampa su 2 ramsčiu (bendras 2 ramsčio kapitalas)	nesutampa su 2 ramsčiu
CET 1 hierarchija	** Mastelis nereikšmingas* 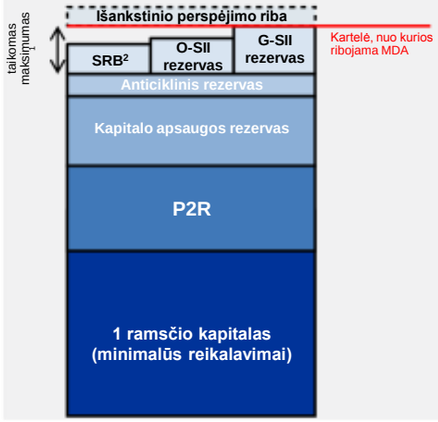 	** Mastelis nereikšmingas* 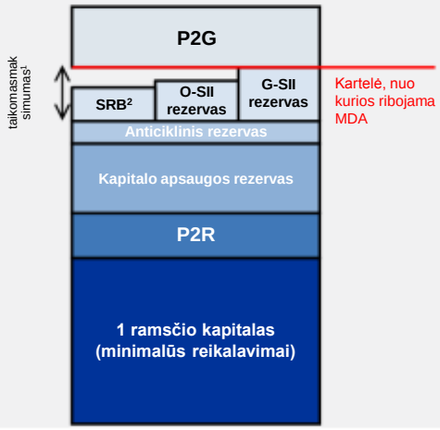
Kapitalo sudėtis	2 ramstis: 100 % CET 1	P2R ir P2G: 100 % CET 1
SREP sprendimas	CET 1 rodiklis	P2R: CET 1 koeficientas ir SREP kapitalo reikalavimai iš viso (TSCR)[3] P2G: CET 1 koeficiento padidinimas

1 Dažniausiai pasitaikantis atvejis. Gali būti neįprastai skaičiuojama, priklausomai nuo to, kaip valstybė narė įgyvendina KRD IV 131 straipsnio 15 dalį
2 Sisteminės rizikos rezervas
3 Jeigu trūksta kapitalo pagal 1 ramsčio (AT1/T2) reikalavimą, jis turi būti padengtas papildomu CET 1 kapitalu vykdant P2R reikalavimą (bet 2017 m. jau ne P2G reikalavimą)

Pastaba: EBI nuomonės dėl MDA įgyvendinimas ir 2016 m. liepos 1 d. pranešimas spaudai

Jei visi dalykai bus vienodi, dabartinis kapitalo poreikis sistemoje yra ir rodiklis ateičiai

- Jei visi kiti dalykai bus vienodi, galima numatyti, kad kapitalo poreikis iš esmės nesikeis[1]
- Jei kredito įstaiga veikia arba numato veikti, neturėdama rekomenduojamo 2 ramsčio kapitalo, ji turi nedelsiant susisiekti su savo jungtine priežiūros grupe
- Bankai taip pat turi atsižvelgti į sisteminius rezervus (G-SII, O-SII ir sisteminius rizikos rezervus) ir anticiklinį rezervą, kurie yra kapitalo struktūrinės dalys.

SREP CET 1 poreikis[1]

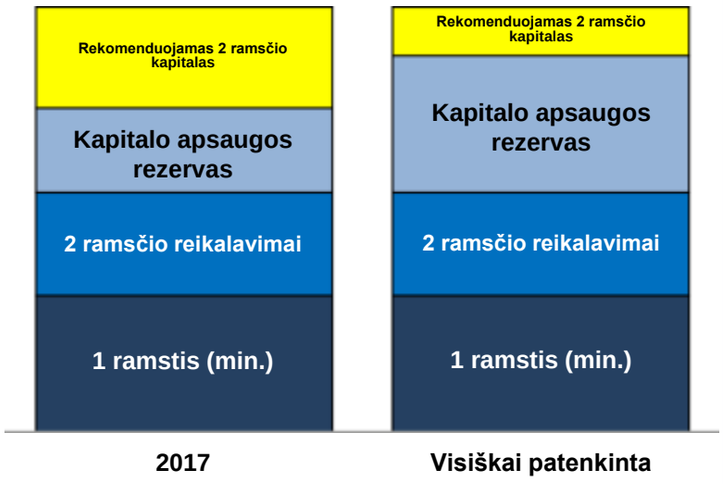

* Mastelis nereikšmingas

Kapitalo hierarchinė struktūra

* Mastelis nereikšmingas

1 *Kapitalo poreikis: 1 ramstis plius P2R, CCB ir P2G. Nepriklausomai nuo pereinamojo laikotarpio anticiklinio kapitalo rezervo bankai turėtų numatyti, kad turės teigiamą P2G ir ateityje.*
2 *TSCR: SREP kapitalo reikalavimai iš viso*
3 *OCR: bendri kapitalo reikalavimai*

SREP sprendimas – likvidumo priemonės

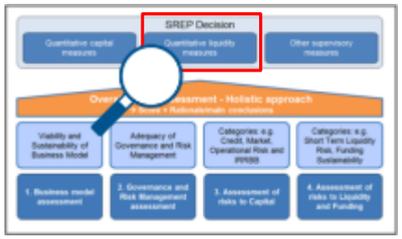

- Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio reikalavimas pradėtas taikyti 2015 m. spalio 1 d.

- Konkretūs likvidumo priemonių pavyzdžiai:
  - didesnis padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis negu nustatytas minimumas,
  - konkretus minimalus „išgyvenimo“ laikotarpis,
  - minimalus likvidusis turtas.

SREP sprendimas – kitos priežiūros priemonės

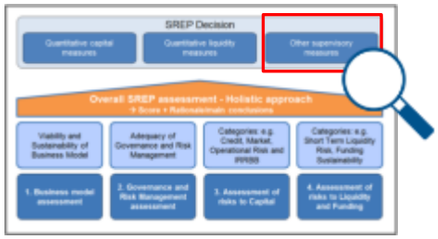

BMP reglamento 16 straipsnio 2 dalis

ECB turi šiuos įgaliojimus:

(a) reikalauti, kad įstaigos turėtų nuosavų lėšų, viršijančių nustatytus kapitalo reikalavimus;
(b) reikalauti, kad būtų sustiprinta tvarka, procesai, mechanizmai ir strategijos;
(c) reikalauti, kad įstaigos pateiktų priežiūros reikalavimų laikymosi atkūrimo planą ir nustatytų galutinį jo įgyvendinimo terminą (...);
(d) reikalauti, kad įstaigos taikytų specialią atidėjinių politiką arba turto tvarkymo tvarką nuosavų lėšų reikalavimų atžvilgiu;
(e) uždrausti arba apriboti įstaigų veiklą, sandorius ar tinklus arba reikalauti neinvestuoti į veiklą, kuri kelia pernelyg didelę riziką įstaigos patikimumui;
(f) reikalauti sumažinti įstaigų veiklai, produktams ir sistemoms būdingą riziką;
(g) reikalauti, kad įstaigos ribotų kintamąją atlyginimo dalį (...);
(h) reikalauti, kad įstaigos naudotų grynąjį pelną nuosavoms lėšoms sustiprinti;
(i) apriboti arba uždrausti įstaigos atliekamą paskirstymą akcininkams, nariams arba papildomų 1 lygio priemonių turėtojams, jeigu šis draudimas nebus laikomas atveju, kai įstaiga nevykdo savo įsipareigojimų;
(j) reikalauti papildomų ataskaitų arba dažniau jas teikti (...);
(k) nustatyti specialius likvidumo reikalavimus, įskaitant terminų nesutapimų turto ir įsipareigojimų atžvilgiu apribojimus;
(l) reikalauti atskleisti papildomą informaciją;
(m) bet kuriuo metu iš kredito įstaigų valdymo organo pašalinti narius (...).

4.9. SREP – metodika. SREP komunikacija ir skaidrumas (1/3)

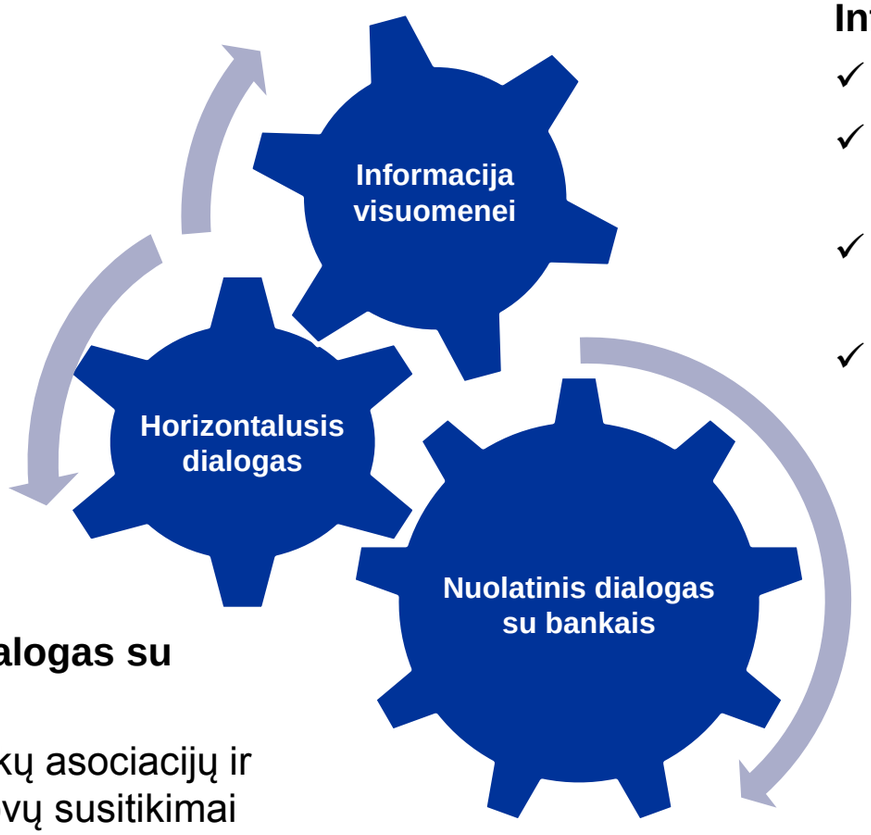

Informacija visuomenei

- ✓ Paskelbtas „Bankų priežiūros vadovas“
- ✓ Paskelbtos ECB pozicijos (pvz., dėl MDA, darbo užmokesčio, kt.)
- ✓ Priežiūros valdybos pirmininko ir pirmininko pavaduotojo kalbos
- ✓ Raštai EP nariams, klausymai, pasitarimai su EP nariais

Horizontalusis dialogas su sektoriumi

- ✓ Reguliarūs bankų asociacijų ir MP IV GD atstovų susitikimai
- ✓ Seminarai dalyvaujant atstovams iš visų svarbių įstaigų

Nuolatinis dialogas su bankais

- ✓ Priežiūros analizės programa (angl. *Supervisory Examination Programme*)
- ✓ Bankų ir JPG atstovų susitikimai (ypač prieš priimant SREP sprendimus – priežiūrinis dialogas)
- ✓ SREP sprendimai (teisė būti išklausytam)

Bankai turi:

- ✓ žinių, reikalingų norint suprasti metodiką ir įvertinti riziką bei imtis tinkamų priemonių tobulėti,
- ✓ užtikrintumo, reikalingo planuojant kapitalą.

Pagerintas nuolatinis dialogas su bankais

Nuolatinis dialogas su bankais

SREP informacijos paketas

Siekiant užtikrinti nuoseklumą ir kokybę visoje euro zonoje visoms svarbioms įstaigoms teikiama informacija:

- galimų sprendimų pagrindiniai veiksniai (pvz., kapitalas, likvidumas ir kitos kokybinės individualiai taikomos priemonės)
- testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų apžvalga
- panašių įstaigų pagrindinių rodiklių palyginimas

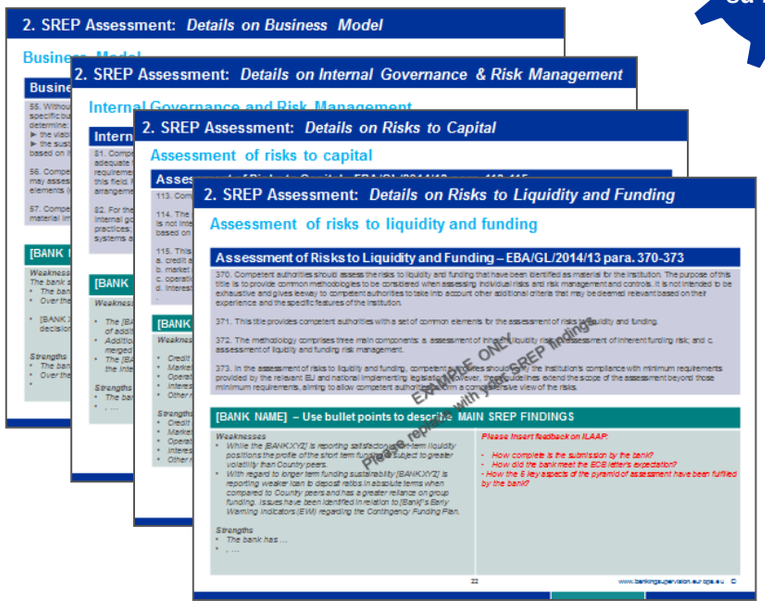

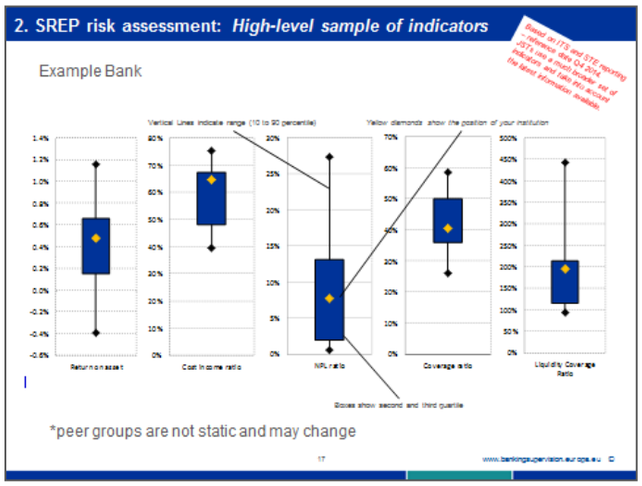

Tvirtesni viešieji ryšiai ir horizontalusis dialogas

2016 m. SREP cikle BPM didino šio proceso skaidrumą ir supratimą apie naujus pokyčius ir prioritetus:

- sausis: paskelbti BPM prioritetai
- sausis: SREP praktiniai seminarai generaliniams direktoriams
- birželis: ECB ataskaita apie valdymą ir norimos prisiimti rizikos nuostatas
- liepa: išsami informacija apie 2016 m. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus ir jų poveikį SREP – pokalbiai telefonu su bankų ryšių skyrių vadovais, analitikais ir žiniasklaidos atstovais
- rugsėjis: EBI nuomonės dėl SREP rezultatų atskleidimo įgyvendinimas
- lapkritis: Pirmininkų klausymas Europos Parlamente
- Per visą ciklą daug susitikimų su bankų asociacijomis

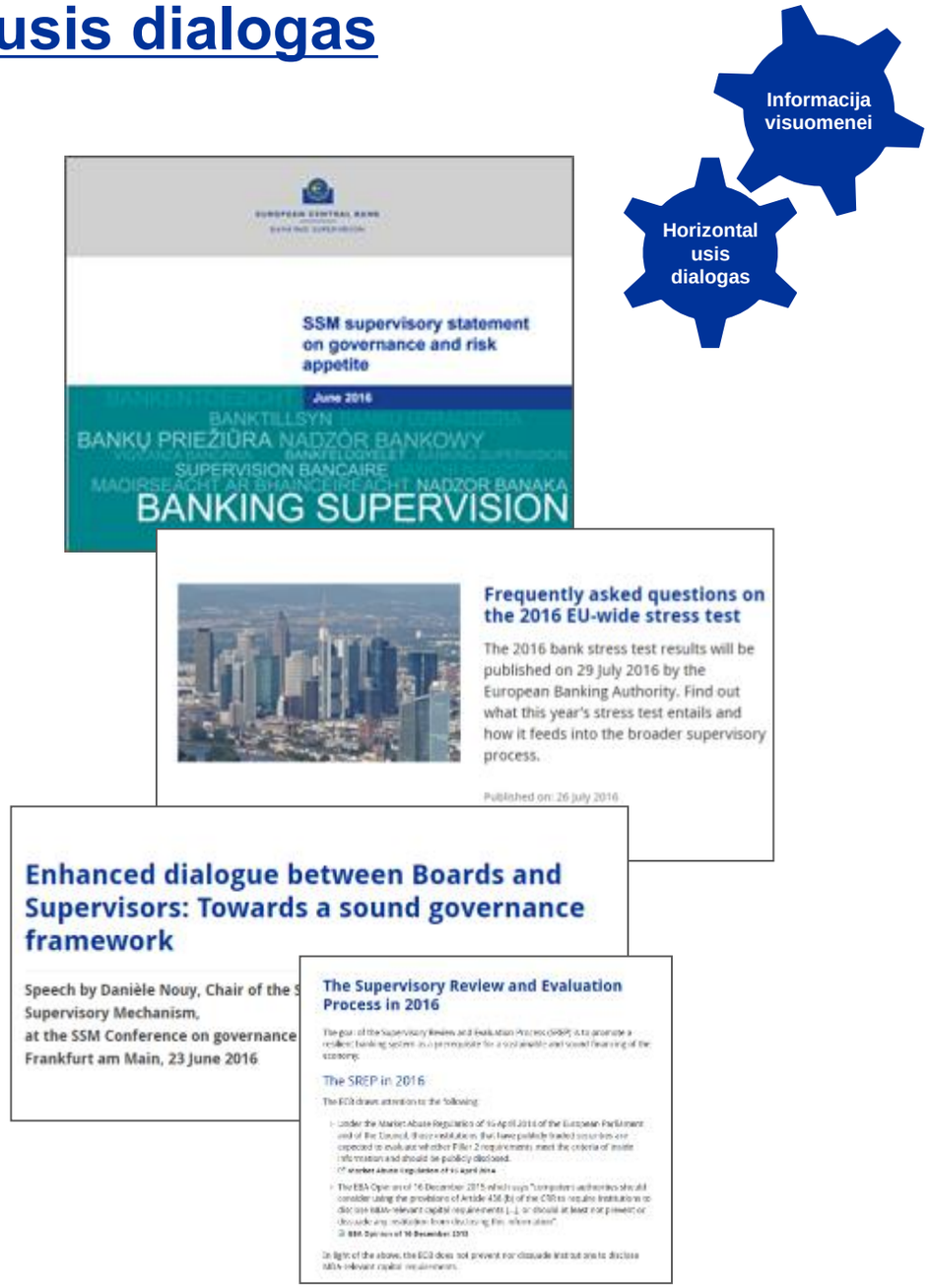

Antrasis SREP ciklas buvo atliktas efektyviai ir paskatino vienodų sąlygų kūrimą

- **Pasiektas aukštas vienodumo lygis**
  - veiksmingai taikytas suvaržytosios nuomonės principas
  - stipresnis įstaigos rizikos profilio ir kapitalo poreikio tarpusavio ryšys
- **2016 m. tobulinami kai kurie SREP metodikos aspektai, pvz.:**
  - likvidumo ir finansavimo rizikos vertinimas,
  - labiau suvienodinta ICAAP vertinimo tvarka,
  - 2016 m. testavimai nepalankiausiomis sąlygomis ir pradėtos taikyti kapitalo rekomendacijos
  - **SREP metodika toliau bus plėtojama taip, kad bankų veikla ir rizika būtų tinkamai stebimos ir vertinamos iš ateities perspektyvos.**

P2R ir bendrų SREP balų tarpusavio ryšys

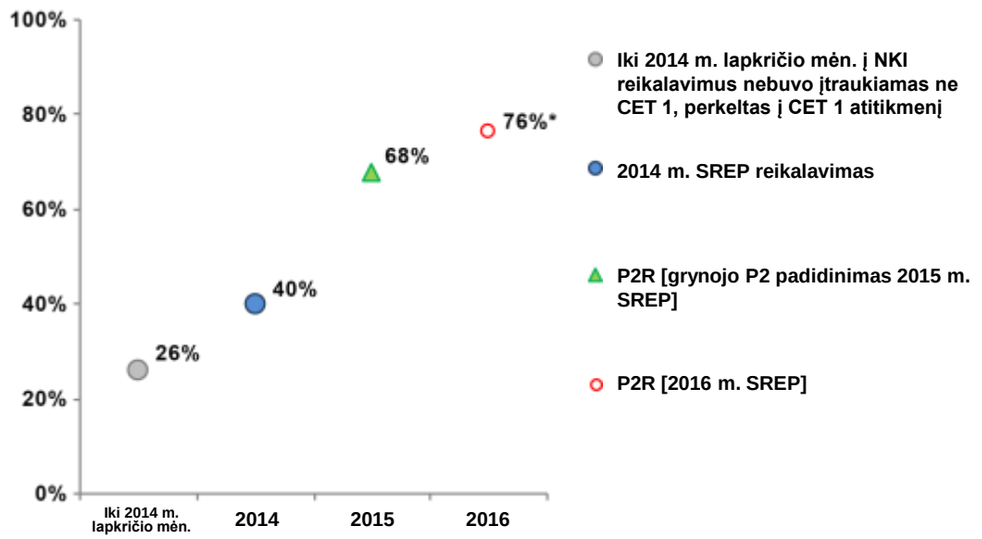

* Palyginti su visu CET 1 poreikiu (įskaitant P2G) 2016 m. tarpusavio ryšys yra mažesnis

Remiantis bankų, dėl kurių priimtas galutinis 2016 m. SREP sprendimas, duomenimis 2016 m. lapkričio 30 d.